

Kursplan
Ledarskap och ledning - grundkurs

Leadership and Command & Control – Basic Course

Kurskod	1LL062	Huvudområde	Ledarskap och ledning för försvar, krishantering och säkerhet
Gäller från termin	HT2022	Institution	Institutionen för ledarskap och ledning
Utbildningsnivå	Grundnivå	Ämne	Ledarskap och ledning
Omfattning	30.0 Högskolepoäng	Undervisningsspråk	Undervisningen bedrivs på svenska.
Fördjupning	G1N	Fastställande instans	Forsknings och utbildningsnämndens kursplaneutskott
Betygsskala för helkurs	Underkänd, Godkänd, Väl godkänd	Fastställd	2022-02-22
Revision	1.2		

Behörighetskrav

Grundläggande behörighet.

Kursens huvudsakliga innehåll och upplägg

Grundkursen i ledarskap och ledning ger studenten en introduktion till frågeställningar och analys av frågor kopplat till att leda inom området försvar, krishantering och säkerhet. Ledningssituationen inom detta område är ofta präglad av hög komplexitet, osäker information, tidspress, stark stress och hög risknivå. Inom detta verksamhetsfält ställs både ledarskapet, definierat som en process där en individ påverkar en grupp att nå ett gemensamt mål, och ledningen, definierat som den funktion som inriktar och samordnar en insats, inför speciella krav.

Kursen introducerar studenten till analys av ämnet både ur individ- och grupperspektiv, ur funktions- och processperspektiv, samt ur olika tidsperspektiv. I kursen berörs även genus- och hållbarhetsaspekter på att leda. Kursen betonar grundläggande färdigheter som är viktiga inom akademien och stora delar av arbetslivet. Det handlar primärt om färdigheter i att sammanställa, kritiskt värdera och presentera teorier och begrepp, samt att självständigt urskilja, formulera och lösa problem.

Kursen består av tre delkurser i vilka föreläsningar och seminarier genomförs med koppling till kurslitteraturen. Föreläsare för professioner inom försvar, krishantering och säkerhet ger erfarenhetsföreläsningar och diskuterar sina erfarenheter av ledarskap och ledning. Genom praktiska moment ges tillfälle till fördjupad förståelse av kursens innehåll.

Delkurser

Delkurs 1: Teoretiska perspektiv på ledning

Module 1

Omfattning: 10.0 Högskolepoäng

Delkursen syftar till att ge grundläggande kunskap om insatsledning för försvar, krishantering och säkerhet. Omgivningen där insatsledning bedrivs kan ofta karakteriseras som dynamisk och komplex. I delkursen diskuteras dessa egenskaper och hur dessa påverkar ledningssituationen. Vidare introduceras centrala begrepp inom ledningsvetenskapen och det ledningsvetenskapliga ramverket innefattande grundläggande systemsyn, designlogik och teori om ledningens funktioner. I delkursen diskuteras även ledningsaktiviteter som sker före och under en insats som exempelvis skapande av lägesbild och situationsförståelse, samt beslutsfattande. Därtill behandlas olika former av ledning såsom centraliserad och decentraliserad ledning.

Ett mindre moment som behandlar akademiskt skrivande ingår i delkursen.

Delkursen bedrivs i form av föreläsningar och seminarier där centrala problem och frågeställningar diskuteras med stöd av kurslitteraturen, samt genom erfarenhetsföreläsningar där praktiska erfarenheter av ledning tas upp. Kursen avslutas med ett spelmoment där studenterna själva leder en mindre insats. Det praktiska momentet syftar till att fördjupa studenternas förståelse av kursens teoretiska innehåll.

Delkurs 2: Teoretiska perspektiv på ledarskap

Module 2

Omfattning: 10.0 Högskolepoäng

Delkursen ger en översiktlig introduktion till olika aspekter av ledarskap inom sektorn försvar, krishantering och säkerhet. Kursen avser att ge en översiktlig introduktion till olika ledarskapsteorier men också ett kritiskt, praktiskt perspektiv. Härigenom skapas förståelse för de faktorer, ramar och villkor som omger ledaren och som både möjliggör och begränsar ledarskapet. Det innebär ett fokus på ledaren och ledarrollen, men även den kontext som ledaren verkar i. Här ingår processer som följarskap, beslutsfattande och gruppverksamhet, men även övergripande strukturella förhållanden och målsättningar såsom genus och hållbarhet. Dessa är viktiga komponenter för insikter i psykologiska perspektiv på individen som ledare, ledarrollen och vad ledarskap kan innebära, samt hur ledarskap kan påverka andra.

Undervisningen bedrivs i form av föreläsningar, workshops och obligatoriska seminarier där centrala problem och frågeställningar diskuteras utifrån kurslitteraturen. Workshops och seminarier syftar dels till att ge en fördjupad förståelse av centrala faktorer som påverkar ledarskapet som fenomen och utövandet av ledarskap på individuell nivå, dels till att utveckla förmåga till analys av ledarskapsutmaningar och ledarskapsvillkor.

Delkurs 3: Förberedelse och genomförande av insats

Module 3

Omfattning: 10.0 Högskolepoäng

Delkursen syftar till att genom praktisk tillämpning fördjupa förståelsen av den teoretiska kunskapen från de två tidigare delkurserna. Under delkursen arbetar studenterna gruppvis med förberedelser och genomförande av en insats i ett fiktivt scenario. Flera olika praktiska metoder används och analyseras med avseende på hur de bidrar till att uppfylla ledningens funktioner. Delkursen lägger speciellt fokus på omgivningens dynamik och komplexitet och hur olika ledningsaktiviteter kan omhänderta detta så att målet med insatsen kan nås. Ledarrollen och ledarskapsbeteenden diskuteras i relation till de praktiska ledningsaktiviteterna som studenterna genomför, exempelvis hur relationen mellan ledare och följare kan påverka bedömningar och beslut.

Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, grupparbeten och spelmoment. Grupparbetena och spelmomenten syftar dels till att kontextualisera och fördjupa förståelsen av centrala problem vid ledning, dels till att utveckla färdigheter i att tillämpa metoder för ledning.

Lärandemål

Efter att ha genomgått kursen förväntas studenten kunna:

Delkurs 1:

Kunskap och förståelse

- redogöra för och förklara det ledningsvetenskapliga ramverket och centrala begrepp
- identifiera generella problem vid ledning
- beskriva ledningsaktiviteter inför och under en insats
- beskriva olika organisationsformer för ledning.

Delkurs 2:

Kunskap och förståelse

- diskutera faktorer som är relevanta för ledarskap som fenomen, på olika analytiska nivåer
- redogöra för hur utövandet av ledarskap utgör ett kognitivt och emotionellt arbete påverkat av organisatoriska och samhälleliga förutsättningar och normer
- identifiera ledarskapsteoretiska grunder i form av dess olika perspektiv, teorier och begrepp.

Färdighet och förmåga

- förklara ledarskapets särskilda problem och utmaningar i påfrestande situationer och påvisa skillnader mellan ledarskap under normala respektive påfrestande förhållanden.

Delkurs 3:

Kunskap och förståelse

- reflektera kring ledarskapsbeteenden vid förberedelse och genomförande av insats.

Färdighet och förmåga

- jämföra olika ledningsmetoder för förberedelser och genomförande av insats genom att relatera dessa till ledningens funktioner och omgivningens komplexitet
- tillämpa metoder för att leda vid förberedelse och genomförande av insats.

Undervisningsformer

Delkurs 1: Undervisning genomförs i form av föreläsningar, seminarier och ett praktiskt spelmoment.

Delkurs 2: Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, workshops och seminarier.

Delkurs 3: Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, grupparbeten och praktiska moment.

Examination

Delkurs 1 Teoretiska perspektiv på ledning

Omfattning: 10.0 Högskolepoäng

Betygsskala: Underkänd, Godkänd, Väl godkänd

Delkursen examineras genom en skriftlig individuell hemtentamen (10 hp).

Delkurs 2 Teoretiska perspektiv på ledarskap

Omfattning: 10.0 Högskolepoäng

Betygsskala: Underkänd, Godkänd, Väl godkänd

Delkursen examineras genom en individuell hemtentamen (6 hp) och fyra individuella PM (om vardera 1 hp).

Delkurs 3 Förberedelse och genomförande av insats

Omfattning: 10.0 Högskolepoäng

Betygsskala: Underkänd, Godkänd, Väl godkänd

Delkursen examineras genom en individuell skriftlig PM (6 hp), deltagande i grupparbeten där förberedelser av en insats görs (3 hp) och genomförande av ett praktiskt spelmoment (1 hp).

För samtliga delkurser gäller följande:

Examinator kan besluta om komplettering för att betyget godkänd på kursen ska kunna uppnås. Sent inkomna examinationer betygsätts inte om inte särskilda av examinator godkända skäl föreligger. Kompletteringsuppgift ska inlämnas senast tre arbetsdagar efter att resultat och kompletteringsuppgift meddelats för det examinerande momentet i fråga, om inte särskilda och av examinatorn godkända skäl föreligger.

Betyg

Betygsättning sker genom en tregradig betygsskala: Underkänd (U), Godkänd (G) och Väl godkänd (VG). Betygskriterier redovisas senast vid kursstart.

Delkurserna betygsätts var för sig.

För betyg Godkänd för hela kursen krävs betyg Godkänd på samtliga delkurser.

För betyg Väl Godkänd för hela kursen krävs betyg Väl Godkänd på två delkurser och betyg Godkänd för resterande delkurs.

Antal examinationstillfällen

Antalet examinationstillfällen är inte begränsat.

Begränsningar examen

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i denna kurs.

Övergångsbestämmelser

När kursen inte längre ges eller när kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att en gång per termin under en treterminsperiod examineras enligt denna kursplan.

Övrigt

Om en student har ett beslut från Försvarshögskolan om särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, får examinator besluta om alternativa examinationsformer för studenten.

Kursvärdering genomförs efter avslutad kurs genom kursansvarigs försorg och ligger till grund för eventuella förändringar av kursen.

Litteraturlista
Ledarskap och ledning - grundkurs

Leadership and Command & Control – Basic Course

Kurskod	1LL062
Revision	1.2
Litteraturlista gäller från datum	2023-08-28
Litteraturlista fastställande datum	2023-05-25

Ledarskap och ledning - grundkurs

Ledarskap och ledning-grundkurs (1LL062)

Litteraturlista ht-23

Delkurs 1

Agrell, W. (2015). Underrättelseanalysens metoder och problem. (Kapitel 14)

Alberts, D. & Hayes, R. (2006). Understanding Command and Control. CCRP Publication series. (Urval)

Builder, C. H., Bankes, S. C., & Nordin, R. (1999). Command Concepts. A Theory Derived from the Practice of Command and Control. Washington, D.C.: RAND. (Kapitel 1, 2, och 9)

Brehmer, B. (2013). Insatsledning. FHS förlag.

Brehmer, B. (2000). Dynamic decision making in command and control. Ur C. McCann och R. Pigeau (Red.) Human in Command. New York: Pergamon.

Coakley, T. P. (1992). Command and Control for war and peace. Washington, D.C.: National Defence University press, s 123-140.

Dane, E., & Pratt, M. G. (2007). Exploring intuition and its role in managerial decision making. *Academy of management review*, 32(1), 33-54.

Dewar, J. A. (2002). Assumption-Based Planning: A Tool for Reducing Avoidable Surprises. Cambridge: Cambridge University Press. (Sidor 1-4, 14-28)

Endsley, M. R., & Jones, D. G. (2016). Designing for situation awareness: An approach to user-centered design (2:a upplagan). CRC press. (Kapitel 2)

Hammond, J. S., Keeney, R. L., & Raiffa, H. (2006). The hidden traps in decision making. *Harvard business review*, 84(1), 118-129.

Klein, G. A. (1993). Recognition primed decision (RPD) model of rapid decision making. Ur G. A. Klein, J. Orasanu, R. Calderwood & C. E. Zsombok (red.), *Decision making in action: Models and methods*, (s. 138-147).

Jacobsen, D. I. & Thorsvik, J. (2021). Hur moderna organisationer fungerar. *Studentlitteratur*. (Urval)

Rasmussen, L. J., Sieck, W. R. & Smart, P. (2009). What is a good plan? Cultural variations in expert planners' concepts of plan quality. *Journal of Cognitive Engineering and Decision Making*, 3, s 228-249.

Spak, U. (2017). The common operational picture: A powerful enabler or a cause of severe misunderstanding? *Proceedings of the 22th International Command and Control Research and Technology Symposium (ICCRTS)*, Los Angeles, US. (s 1-8, 15-19)

Storr, J. (2003). A command philosophy for the information age: The continuing relevance of mission command. *Defence studies*, 3(3), 119-129.

Thunholm, P. (2017). Hur fattar erfarna chefer beslut? Inträdesanförande i KKrVA avd I den 7 december 2016. *Kungl. Krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift*, 1, s. 6 - 20.

Wikberg, P., Granåsen, M., & Johansson, B. (2021) Perspektiv på ledning – konsekvenser för värdering och utveckling av ledningsförmåga. Ur M. Schuler & U. Spak (red.) *Perspektiv på ledning. Ledning och samverkan i totalförsvaret 2019-2021*. Försvarshögskolan.

Delkurs 2

Bono, J. E., Foldes, H. J., Vinson, G., & Muros, J. P. (2007). Workplace emotions: The role of supervision and leadership. *Journal of*

Applied Psychology, 92(5), 1357–1367. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.92.5.1357>

Cregård, A., Berntson, E., Tengblad, S., Andersson, P., Bejerot, E. (2018). Att leda i en komplex organisation: Utmaningar och nya perspektiv för chefer i offentlig verksamhet. *Natur & Kultur*. (Urval)

Geier, M. T. (2016). Leadership in Extreme Contexts: Transformational Leadership, Performance Beyond Expectations? *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 23(3), 234-247. <https://doi.org/10.1177/1548051815627359>

Harms, P. D., Credé, M., Tynan, M., Leon, M., & Jeung, W. (2017). Leadership and stress: A meta-analytic review. *The Leadership Quarterly*, 28(1), 178–194. <https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2016.10.006>

Hobbins, J., Danielsson, E., & Sjöstedt, A. (2021). Genus, risk och kris. *Studentlitteratur*. (Urval)

Larsson, G. (2010). *Ledarskap under stress*. Studentlitteratur.

Larsson, G., Lundin, J., & Zander, A. (2017). *Ledarskapsmodellen: konsten att matcha individuella och organisatoriska förutsättningar*. Studentlitteratur.

Mellner, C., & Aronsson, G. (2018). Hållbart ledarskap i komplexa organisationer och verksamheter. *Socialmedicinsk tidskrift* 2, 164-178. <https://www.socialmedicinsk-tidskrift.se/index.php/smt/article/view/1741>

Wheelan, S. A., Jacobsson, C., & Åkerlund, M. (2022). *Att skapa effektiva team: en handledning för ledning och medlemmar*. Studentlitteratur.

Yukl, G. (2019). *Leadership in Organizations, Global Edition*. Pearson.

Delkurs 3

Snowden, D. and Rancati, A. (2021). *Managing complexity (and chaos) in times of crisis. A field guide for decision makers inspired by the Cynefin framework*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2021, ISBN 978-92-76-28843-5. (Urval)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2012). *Samverkanskonferenser: råd och rekommendationer till dig som leder eller deltar i samverkanskonferenser*. <https://rib.msb.se/filer/pdf/27251.pdf>

Polismyndigheten (2020). *Polismyndighetens handbok för ledning vid särskilda händelser*. (Urval)

Samtlig litteratur ingående i delkurs 1 och 2.